

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

економічної теорії

на тему:

*«Взаємозв'язок між рівнем життя в Україні
та трудовою міграцією»*

Студентки 2 курсу групи ОАБ-21

Шнурик І.Л.

Науковий керівник: к.е.н. Хопчан В.М.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2018 р.

План

Вступ

I. Актуальні питання та особливості трудової міграції в Україні.

II. Аналіз взаємозв'язку між рівнем життя і трудовою міграцією (на прикладі України)

III. Механізм регулювання процесів трудової міграції та їх вплив на рівень життя в Україні.

Висновки

Список використаної літератури

Зміст

Вступ.....	4
Розділ І. Актуальні питання та особливості трудової міграції в Україні.....	6
Розділ ІІ. Аналіз взаємозв'язку між рівнем життя і трудовою міграцією (на прикладі України).....	11
Розділ ІІІ. Механізм регулювання процесів трудової міграції та їх вплив на рівень життя в Україні.....	16
Висновки.....	30
Список використаної літератури	32

Вступ

Актуальність теми. За умов інтенсифікації та глобалізації інтеграційних процесів світового господарства спостерігається збільшення як зовнішніх так і внутрішніх міграційних потоків. Такий феномен як міграція існувало весь час в історії цивілізацій та на теперішньому етапі становило невід'ємний відсоток міжнародних відносин, здійснювати вплив на економіку масштабно, політичне, соціальне та культурне життя країн, а особливо на піднесення ринку праці. Об'єктом ринку праці є робоча сила, яка виступає центральним елементом, яка представлена внутрішніми та фізичними здібностями індивіда, які він використовує у процесі виробничої діяльності. Щодо трансформаційних процесів на світовому ринку праці, то вони дають характеристику значної частини диференціації населення за рівнем його участі в міжнародному поділі праці та рівнем зайнятості, що зумовлюється переміщенням робочої сили у знаходженні нових місць для праці, а також бажання змінити місце проживання у зв'язку з відповідними соціальними та економічними факторами.

Для України актуалізується досить гостре питання для дослідження міграційних процесів, які набули помітних масштабів та здійснюються як прямі так і опосередковані дії на всіх суб'єктів національного ринку праці, показником їхнього функціонування є економічне становище країни загалом.

За мові глибокого економічного та політичного зламу, в тому числі й неконституційного конфлікту на Сході, в Україні все більше та більше спостерігається постійне збільшення кількості людей покинути свої домівки на окупованих територіях Криму та Донбасу, а також досить помітне збільшення трудової міграції за межі території України українців. Це створює необхідність, для вивчення проблем міграції, та здійснення зваженого державного регулювання, яке звісно повинне забезпечувати мінімізацію міграційних ризиків для економіки в цілому, а також використання трудового потенціалу економічно-активних жителів країни, в піднесенні України та ще її регіонів.

Отож, актуальність теми полягає саме у повноті та важливості вивчення трудової міграції в Україні, спираючись на її безупинне збільшення масштабів.

Метою курсової роботи є аналіз взаємозв'язків між рівнем життя в Україні та трудовою міграцією, розкриття їх базових напрямів міграційної політики держави.

Досягнення цієї поставленої мети передбачає вирішенню наступних **завдань**:

- розкриттю основних не непрактичних наближень до дослідження трудової міграції населення;
- розгляд подій міжнародних міграційних потоків робочої сили;
- виокремлення деяких векторів розвитку трудової міграції в Україні;
- визначення основних заходів здійснення руху міграційних процесів;
- аналіз хибних сторін для покращення державної міграційної політики;
- аналіз взаємозв'язків між рівнем життя населення, та трудовою міграцією.

Об'єктом дослідження-це є саме показники рівня життя і трудової міграції в Україні.

Предметом цієї роботи показується дослідження тісноти взаємозв'язку, між рівнем життя в Україні та трудовою міграцією на нього.

Розділ I. Актуальні питання та особливості трудової міграції в Україні

Міграція має значний собою важкий за природою соціально-економічний процес, який набуває ролі однієї з найбільш властивих рис теперішнього суспільства, його невідривного аспекта, який, за словами В.І. Переведенцева, виконує функції не лише, у сфері перерозподілу трудових ресурсів, а ще й у передачі культурних цінностей та об'єднанню взаємозв'язків між різними народами [17, с. 34]. Вона тісно пов'язана зі змінами економічної будови, розміщенням трудомістких сил, соціальною, і політичною, а також екологічною ситуацією в країні та регіонах, окрім того зі збільшенням соціальної та трудової мобільності населення. На зараз Україна є однією, з найбільших держав-донорів трудових ресурсів у Європі. Кризові умови проміжного періоду, у яких відбулось формування міграційних потоків, були пов'язані саме з низькою заробітною платою, у всіх секторах економіки і зростанням змушеної неповної зайнятості та безробіття, а також ще й поширенням бідності та і високим рівнем майнового розшарування населення. Здебільшого показники соціально-економічного розвитку залишаються досить далекими від європейських стандартів, спостерігається чималий розрив у рівні з оплати праці в зарубіжних країнах та Україні. Тому саме ж і ця проблема спонукає наших співвітчизників шукати роботу за кордоном [1]. Практично з часом, кожний рік чисельність трудових мігрантів в Україні зростає. Все-таки проблема лежить в тому, що в нашій країні не ведеться статистика про те, щодо фактичної кількості українських громадян, що і працюють за кордоном. Немає також ще і реально складених даних щодо об'ємів імміграції. Це ж негативно впливає на картину міграційних процесів в Україні, об'яжує ефективно їх регулювання. Зокрема, за даними Державної служби статистики обсягів міжнародної міграції в Україні у 1990–2016 рр. мають такий вигляд [2].

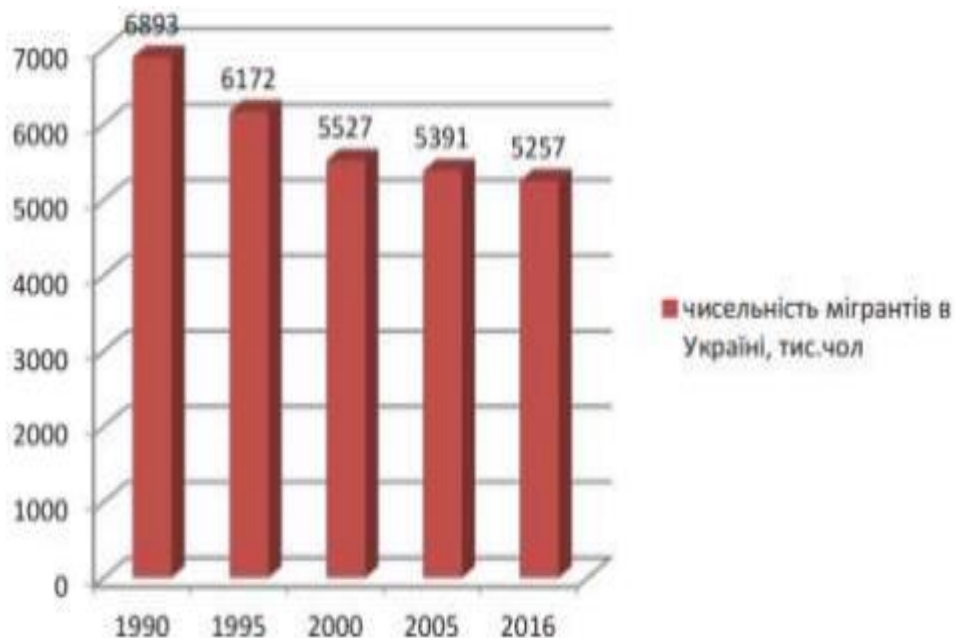

Рис.1. Динаміка чисельності міжнародних мігрантів в Україні, 1990–2016 рр. [2]

Можливими шляхами удосконалення державного регулювання міжнародних міграційних процесів та трудової міграції зокрема є:

- 1) подальше реформування органів виконавчої влади у сфері міграційних процесів, а також забезпечення скоординованої діяльності відомств і органів влади різного рівня, що займаються реалізацією міграційної політики;
- 2) удосконалення нормативно-правової бази, зокрема, прийняття Закон України «Про зовнішню трудову міграцію»;
- 3) формування єдиного банку чи системи даних потоків мігрантів та їх чисельності, що забезпечить добір науково обґрунтованої інформації з метою регулярного проведення прогнозних розрахунків, соціологічних досліджень та експертних оцінок;
- 4) спрощення формальностей під час перетину державного кордону та запобігання нелегальній міграції в Україну;
- 5) впровадження заходів, спрямованих на збереження і захист наукового потенціалу;

Розділ II. Аналіз взаємозв'язку між рівнем життя і трудовою міграцією (на прикладі України)

Рівень життя (за визначенням ООН) - це сполучення показників таких, як: їжа та одяг, здоров'я, фонди нагромадження і споживання, освіта умови праці, соціальне забезпечення, житло, включаючи його благоустрій, тощо. Такий показник як «індекс розвитку людського потенціалу» (ІРЛП) для з'ясування рівня життя використовує ООН. Включає він в себе:

- тривалість життя для населення - 25-85 років;
- рівень освіти населення - 0-100% (кі-сть років, які провів в режимі навчання після 15 років середній житель даної країни);
- обсяг ВВП на душу населення від 200 до 4000 \$ США;
- ступінь вдоволення духовних, матеріальних та соціальних потреб людини [10, с.79].

В останні три роки Україну ми бачимо, що рівень життя стрімко змінюється. Це стосується політики, економіки та менталітету. Життя звичайних людей теж змінюється, навіть якщо вони далекі від участі в масштабних подіях.

Існує безліч шкал, за допомогою яких вимірюють і порівнюють рівень життя в різних країнах. Найбільш узагальненим є рейтинг за індикаторами ООН, який включає в себе: показники народжуваності і смертності, обсяг споживання товарів і послуг, якість освіти, медицини та транспорту, рівень зайнятості і т. д. За підсумками складається зведена рейтингова таблиця. За рівнем життя Україна займає 64-е місце в світі з 142 країн (дані 2016 року).

Інший спосіб оцінки — рівень щастя. Тут враховуються не тільки формальні показники, але і самопочуття людей. Тому позиція країни в рейтингу може не збігатися з показниками рівня життя. Україна тут посідає 123-е місце з 157 держав світу. Рівень самопочуття українців набагато нижче, ніж рівень життя в порівнянні з іншими країнами. Це можна пояснити несправданими надіями на реформи і на зміни в житті звичайних людей [11, с.48-49].

Для України характерне сильне соціальне розшарування, причому рік від року зростає. Багаті стають багатшими, а бідні убожують.

Мінімальна заробітна плата в Україні 3200 гривень, мінімальна пенсія — 1247, що становить відповідно 114 і 45 доларів. В Європі це найнижчі показники. При цьому соціальні допомоги скорочуються, а тарифи неухильно зростають. Причини такого становища — виплати за кредитами МВФ, різке падіння курсу гривні та неефективне управління. Україна має зобов'язання за умовами надання кредитів від МВФ — щорічний перерахунок комунальних тарифів, зниження соціальних виплат і підвищення пенсійного віку. Становище ускладнюється військовими діями на сході країни, які вимагають постійних витрат.

Основною причиною низького рівня життя населення в Україні є: відсутність оплачуваної роботи для частини працездатного населення, низька оплата праці працюючим громадянам, існування певних диспропорцій в заробітній платі, важкі умови праці, безробіття.[10, с.81]

Середня заробітна плата за статистикою Укрстата за 2016 рік склала 4362 гривні. Порівняно з попереднім роком вона зросла на 167 гривень. Але, враховуючи зростання цін, це незначна цифра. Розмір середньої заробітної плати сильно розрізняється по регіонах. Ця різниця сягає двох-трьох разів. Збір статистики ускладнюється тим, що багато українських роботодавці офіційно платять тільки мінімальний оклад, а все інше працівники отримують «в конверті». Розмір таких тіньових виплат може становити до 40%. До цього ще варто додати невраховані доходи українців, які працюють за кордоном і надсилають гроші на батьківщину. Але навіть з урахуванням тіньових коштів зарплати в Україні низькі. Найважче доводиться пенсіонерам і бюджетникам. Вони повністю залежні від держави, пріоритети якої турбота про простих людей не входить. [1, с. 167-168]

Щоб детальніше розглянути взаємозв'язок рівня життя та трудової міграції, необхідно проаналізувати показники, які мають безпосередній вплив. Для цього використаємо статистичні показники середньої заробітної плати за

останні сімнадцять років. Наводячи статистичні дані по середній заробітній платі в Україні за минулі роки, необхідно згадати, що починаючи з 2014 року, статистика наводиться без урахування АР Крим та міста Севастополя, а також деяких частин Донецької і Луганської областей[3].

Таблиця 2

Дані Державного комітету статистики України по середній заробітній платі за 2000- 2017 рр.

Рік	Сума, грн
2000	230
2001	311
2002	332
2003	373
2004	524
2005	736
2006	929
2007	1198
2008	1574
2009	1650
2010	1983
2011	2371
2012	2753
2013	2979
2014	3150
2015	3661
2016	4482
Березень 2017	5888

Як видно з даної вище таблиці, ми можемо стверджувати, що показники середньої заробітньої плати, за останні сімнадцять років, зростали. Хоч на перший погляд і ці показники достатньо високі, але це не так. Воєнні дії на Сході України впливають на розвиток і економічну ситуацію в країні, тому середню заробітню плату важко назвати високою. В 2017 році мінімальна заробітня платня зростає до позначки 3200 грн. До підвищення вона становила 1600 грн. Варто зауважити, що підвищення «мінімалки» в Україні не особо спасло економічну ситуацію в зв'язку з підвищенням іноземної валюти. Мінімальна зарплатня в 2017 року становить 111,9 долара або 112,06 євро. В

країнах Європейського союзу від 235 євро або 209 доларів. Існує також велика заборгованість по виплаті зарплати робітникам. Розглянемо вище подану таблицю у вигляді графіка.

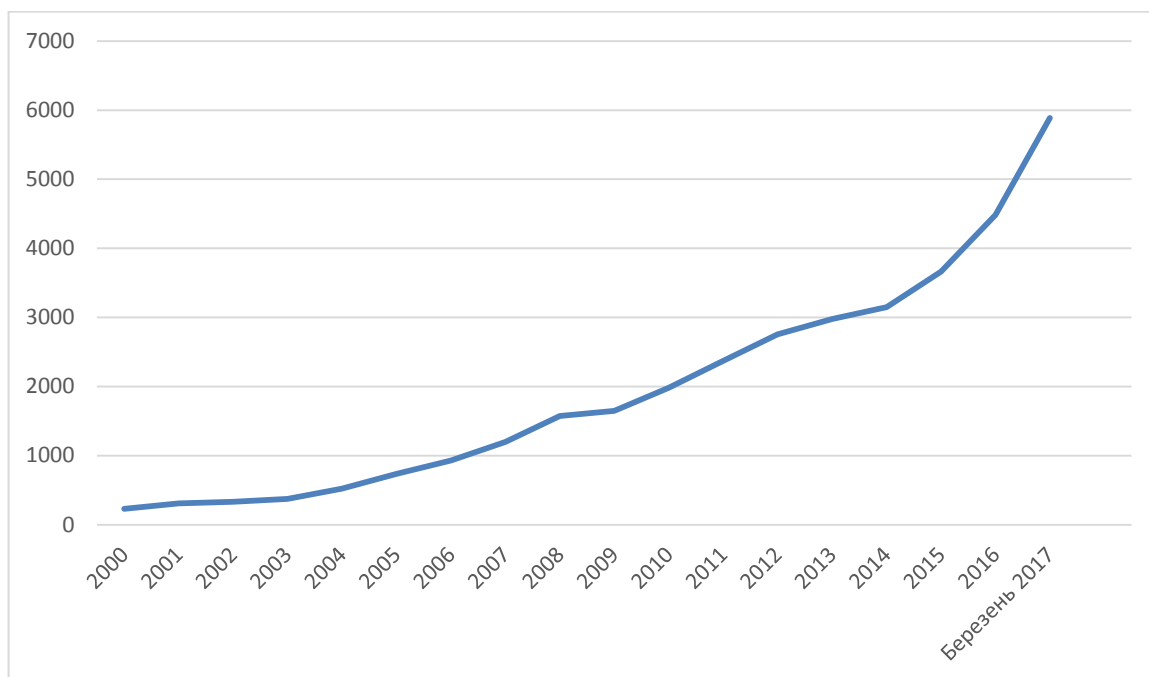

Рис.1. Зростання середньої зарплатньої плати за 2000-2017 рр.

Отже, розглянувши рівень життя в Україні то можна дійти такого висновку, що він є один з найнижчих в Європі. Люди вийшли на протести в очікуванні зміни влади і покращення життя, яку вони пов'язували з євроінтеграцією. Але це не принесло очікуваних результатів — якість життя в останні роки знижується. У той же час трагічні події пробудили цивільний і національний дух українців. Люди усвідомили, наскільки багато може залежати від них самих, а не від влади. Але нажаль, покищо не зовсім помітні зміни у кращу сторону.

Масштаби і напрямки міграції трудових ресурсів свідчать про стабільність або, навпаки, нестабільності суспільного розвитку країни, про рівень життя населення, розвитку економіки. Основним фактором, що обумовлює значні масштаби трудової міграції українців за кордон, є економічна ситуація в країні. Рівень життя напряму залежить від економіки в країні. Навіть зростання темпів економічного розвитку і рівня життя населення в Україні в останні роки не мають істотного впливу на зниження міграційної

активності українських громадян. Саме через нестабільність в економіці, висока незабезпеченість робочими місцями, відсутність гідних умов застосування своїх інтелектуальних чи творчих здібностей, маленької реальної заробітної плати і постійної напруженої політичної і економічної ситуації в країні щороку виїжджає більше ніж 900 тис. чол. [3]

Розглянемо показники , які характеризують міграційний рух населення України з 2000-2016 рр., а точніше дані про кількість вибулих та прибулих громадян на територію України та за її межі таблиця 3 [3].

Таблиця 3

Міграційний рух населення України 2000-2016 рр.

Роки	Кількість прибулих	Кількість вибулих
2000	767 163	810 265
2001	765 052	802 152
2002	760 005	793 796
2003	762 033	786 243
2004	789 379	796 994
2005	763 222	758 639
2006	765 882	751 637
2007	758 292	741 454
2008	710 790	695 869
2009	642 819	629 372
2010	683 449	667 316
2011	669 397	652 301
2012	649 865	649 865
2013	621 842	624 840
2014	542 506	519 914
2015	533 278	519 045
2016	100 779	94 930

Розглядаючи вище зазначені показники помітно, що з 2000 по 2002 кількість вибулих перевищує кількість прибулих. Офіційні статистичні дані свідчать, про те, що в період з 2003 по 2006 рр. ситуація в міграційній сфері була практично незмінною. А починаючи з 2007 р. в порівнянні з попередніми роками показники вибуття і прибуття почали значно знижуватис. І вже в 2009-2012 рр., показники знову перебували майже на однаковому рівні. Щодо такого періоду як з 2012-2016 рр. кількість прибулих мала тенденцію до зниження,

особливо відчутна різниця між 2015-2016 рр, що може бути пов'язано з політичною ситуацією в Україні.

Для детальнішого аналізу розглянемо показники у вигляді діаграми по показниках прибулих та вибулих громадян з та на відповідно територію України.

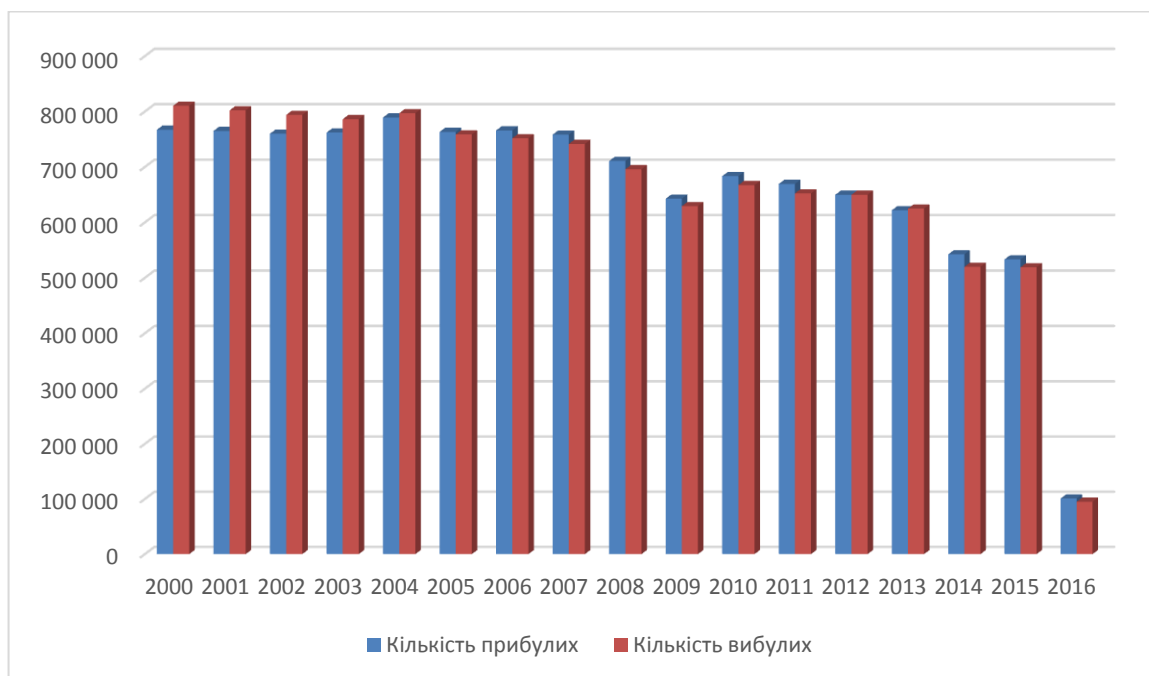

Рис. 2 Міграційний рух кількості прибулих та вибулих за 2000-2016 рр.

Існують не тільки економічні причини міграційних процесів, а також причини гуманітарного, культурного, екологічного, психологічного, правового порядку, які будуть посилюватися у міру вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку країн.

Специфічною ознакою трудової міграції сьогодні є те, що вона вже починає досягати характеру «незворотності». Якщо ще раніше, в 90-х роках ХХ ст. більшість громадян України, які виїжджають за кордон на заробітки, сприймали це як тимчасове явище і надіялися, що як тільки економічна ситуація в країні буде кращою, вони повернуться назад, то тепер значна частина тих, хто виїхав на роботу, не поспішає повертатися.

За експертними даними МЗС України, на заробітках за кордоном нелегально перебуває понад 2,3 млн. Громадян України. Однак вважається, що дана цифра значно занижена. За різними оцінками, чисельність емігрантів

коливається від 2 до 7 млн. Чол. Такі масштаби міграції українських громадян обумовлюють великі втрати робочої сили, які можуть мати в майбутньому серйозні негативні наслідки для економічного розвитку України. [3]

Зовнішня трудова міграція має не тільки негативні, а й позитивні наслідки. Трудова міграція є чинником, що знижує тиск безробіття на внутрішній ринок праці, отже, зменшує рівень соціальної напруги в суспільстві. Для громадян України, які мають високий рівень кваліфікації, можливість працевлаштування за кордоном, часто є шансом забезпечити більш широкі можливості професійної самореалізації та отримати більш високий рівень матеріального достатку. Також позитивним наслідком трудової міграції є те, що певна частина українців змогла заробити собі початковий капітал за кордоном і почати власний бізнес в Україні.

Незважаючи на великі інвестиції мігрантів в економіку України, позитивне сальдо міграції, міграційний рух носить негативний характер. Для підвищення рівня контролю над міграційними процесами формування державної міграційної політики повинно будуватися на принципах комплексності та системності, протидії нелегальній міграції; забезпеченні соціального захисту тимчасових мігрантів; формуванні ефективного механізму регулювання міграційних процесів.

Отже, з вище сказаного можна дійти такого висновку, що Україна є найбільший експортер робочої сили за кордон. Люди їдуть за кордон шукати кращі умови для існування, або ж заробити певні кошти, щоб задовольнити ці потреби в межах країни. Міграційний приріст населення за статистичними даними 2016 року складає 36 651 особа. Якщо даний показник не змінить протягом 2017 року, а залишиться таким як в минулому році то в слідстві міграційних причин чисельність населення може зменшитись на 36 518 осіб, що негативно вплине на демографічний стан країни.

Взагалі, нація - вона як ліс, який самовідновлюється, якщо його перестати вирубувати, палити і скидати в нього відходи. Народяться нові українці, які здобудуть освіту і професію, які будуть горіти бажанням

займатися бізнесом і заробляти. І якщо вони не емігрують, а залишаються в Україні, то вже через одне покоління якість населення багато в чому відновиться. А якщо при цьому ще й збільшиться народжуваність, то вирішиться і проблема вікового балансу українців. Щоб люди меншою кількістю виїжджали за кордон, а залишались в Україні потрібно напевно покращити їм умови праці, та платити відповідну зарплатню. Але нажаль наша влада не зацікавлена в цьому, тому й люди змушені виїжджати з України і працювати за її межами[6,с.97].

Розділ III. Механізм регулювання процесів трудової міграції і їх вплив на рівень життя в Україні

Міграція населення зумовила цілий ряд негативних явищ в суспільстві, що дало своє відображення на соціальному стані держави. Додало труднощів функціонування такого соціального фактору як сім'я. В умовах, коли члени її «розкидані» по різноманітних країнах, різних регіонах нашої країни, сім'ї набагато складніше зберігати свою важливість для суспільного життя [12]. Через міграцію відбувається зменшення чисельності населення країни вцілому і в окремих регіонах, оскільки значуща частина мігрантів – це молоді жіночки дітородного віку, які в найближчому часі не збираються вертатися додому. Зберігається не зручне співвідношення між чисельністю непрацездатного та працездатного населення.

Негативними наслідками трудової міграції є те, що батьки, котрі за кордоном, не можуть керувати і виховувати своїх дітей. Так як у процесі виховання батьківський вплив є важливим елементом і є незамінний, то і діти у таких «розірваних родинах» часто залишені самі на себе. Іншим негативним аспектом є втрачання кваліфікованих кадрів, що призводить до сповільнення темпів науково-технічного прогресу. За показниками Ніни Карпачової, уповноваженої Верховної Ради України з прав людини, близько 30% українських учених працюють в інтересах економіки і зарубіжних країн. Вона вважає, що Україна трансформувалася на постачальницю недорогої кваліфікованої робочої сили для зарубіжних країн. Вона зазначає, що за рахунок еміграції загальна кількість населення України щорічно скорочується близько на 90 тис. осіб із числа ініціативних, активних і освічених громадян [9].

Негативними виявами трудової міграції також є: поширенні випадки ошукування та зловживань громадян агентствами з працевлаштування, які є приватні; узв'язку із побільшенням підпільної трудової еміграції українців, виникає багато політичних та економічних претензій до нашої країни; залучення громадян нашої країни до тяжкої праці з шкідливими умовами праці,

тобто до низькокваліфікованих робіт, дискримінація чи експлуатація зі сторони місцевих роботодавців.

До позитивних результатів трудової міграції відносять такі погляди: підтримка інтеграції України та її районів з огляду на міждержавний обмін робочою силою до міжнародного ринку праці; зниження соціальної напруги та зменшення тиску безробіття на регіональних ринках праці; розвиток малої підприємницької діяльності коли повертаються мігранти з зарубіжжя та формування групових підприємств з іноземними засновниками [7].

Позитивними ознаками трудової міграції також можна вважати економічні фактори, зокрема, додаткові валютні надходження в економіку України. Спираючись на неофіційними даними, щомісяця кожний заробітчанин передає своїй сім'ї в середньому \$100. У 2012 році до України надійшло \$5,3 млрд. Більше всього коштів надійшло з Росії – \$1,25 млрд .

Коли ми розглядаємо негативні та позитивні та наслідки, ми з легкістю можемо додати рекомендацій на рахунок подолання цих негативних наслідків[12]:

- для того щоб студенти масово не виїжджали за кордон необхідно їх забезпечити робочими місцями після закінчення навчання в вищих навчальних закладах, для того щоб вивчив студент ішов на роботу в державні установи і працював на благо держави, щоби вона не залишилася в мінусі. Також потрібно відкривати нові підприємства та організації , в західному регіоні України, так як східні райони більш забезпечені багатьма підприємствами та шахтами, де зайнятість є на більш вищому рівні. Якщо ж розглядати наш регіон, то ми повинні схилитися до розвитку сільського господарства, тобто будувати колгоспи. В такому разі люди будуть більш задіяні працею, яка оплачується та забезпечені для проживання;
- можна збільшити суму коштів для новонародженої дитини та забезпечити її до 16 років безкоштовною медициною;
- послабити податковий тиск на середній та малий бізнес так як через високі податки підприємець не зможе утримувати велику кількість

працівників. Потрібно ввести нові закони, які б мали вигоду для держави та підприємств;

- можна підвищити заробітну плату для тих хто працює, змотивувати роботу працівників (відпустки, премії), щоб вони залишались на цій роботі.

Даючи оцінку результатам трудової міграції, досить важливим є те, що ми повині враховувати можливості її розвитку. Як показують соціологічні дослідження, орієнтир на виїзд за кордон для постійного мешкання більш властивий особам, які вже мають навички трудової міграції, ніж ті, котрі таких навичок не мають, а з категорії заробітчани – ті мігранти, котрі довше і частіше знаходилися за кордоном. Отже, трудова міграція є чинником, що збільшує ризик еміграції. Інакше кажучи, теперішні тимчасові поїздки у зв'язку з заробітками у найближчому майбутньому можуть перерости у неповоротні втрати населення в цілому. До того ж ця перспектива є більш реальнішою зі збільшенням термінів заробітчанських поїздок, ліпша адаптація мігрантів за кордоном, є поліпшення унаслідок їх умов проживання та заробітків. Протириччя такого явища, як трудова міграція зводить до висновків проте, що зміст політики держави у належній сфері повинен полягати у мінімізації її наслідків, які негативні, максимальному застосуванні позитивних для громадян та суспільства наслідків[10].

Право громадянина виїхати за кордон є невід'ємною складовою від його права на достойний рівень життя вдома, інакше кажучи мати власну справу або роботу, котра б дозволила б реалізувати себе та задовольнити добробут сім'ї, з такого постулату виходить політикарегулювання трудової міграції.

За основу державної еміграційної політики повині бути міждержавні угоди із країнами, які виступають потенційними споживачами існуючої робочої сили, котрі б базувалися б на міжнародному праві, що задовольнить соціальні та політичні гарантії емігрантам-працівникам спираючись на такі принципи: економічної й юридичної свободи громадян будьякої країни; економічної доцільності обмінюванням трудовими

ресурсами; дотримання міждержавного обмінювання робочою силою досить важливим аспектом міжнародних економічних відносин; ротація провідної маси мігрантів. Необхідно створити Національну службу міграції для задоволення ефективного регулювання міграційних процесі та координувати дії усіх зацікавлених відомств та організацій у Україні. Її функції повині полягати в обліку міграцій населення, вкладенні міждержавних угод нарахунок роботи українських громадян за кордоном та умов працевлаштування, крім цього в виданні ліцензій іноземним громадянам для роботи в Україні. Булоб доцільно , якби на цю службу можнаб було покласти вирішення проблем[13].

Розробка системи виплат пенсії за рахунок роботи за кордоном, окрім цього вдосконалення пенсійного законодавства загалом - це є важливою соціально-економічною проблемою в сфері міграції. З країнами СНД Україна ще досі не вклала двостороніх угод. А також, для правового задоволення міждержавної міграції Україна має змогу доєднатися до міжнародних договорів, конвенцій із кримінального та цивільного права,страхування, медичного обслуговування. Автім, тут пнеобхідно зважати на те, що у західних країн політика зрідка має характер кон'юнктури. Необхідно перейти до гнучкої політики еміграційної .

І ще однією проблемою виступає знання мови тої країни в яку він виїжджає, щоби бути більш конкурентоспроможним. Досліди показують, що лише 1% серед тих хто бажає працювати за кордоном, має знання іноземної мови. Тут держава може надавати допомогу та організовувати спеціальні курси для цих людей. [12]

Залишається актуальним закон про імміграцію, без якого немає змоги формулювати порядок приїзду в Україну іноземних громадян і осіб, які не мають громадянства із намірами працевлаштування. Соціальна значущість та масштабність порушених проблем вимагають заходів для їх подолання. На сьогодні в Україні існує відсутність цілісної системи роботи із трудовими

мігрантами, не існує єдиного головного органу, котрий відповідав би за процеси міграції в державі.

Загалом світ є у вигаші, так як свобода міграції дає змогу людям переміщатися у країни, де вони вносять більш чистий дохід у світове виробництво.

Ситуація із міграцією, яка склалася в Україні, є критична. За кордони країни виїжджає найактивніше та найосвітченіше населення відтворювального віку та працездатного, через те відбувається зменшення трудовими ресурсами України. Щоб запобігти депопуляцію нації необхідно негайно втрутитися уряду та провести грамотні законодавчі, організаційні і господарські заходи в сфері демографічної і соціальної політики, які спрямовані на створення новітніх робочих місць із гідною заробітною платнею і відповідним соціальним захищенням. Усі ці заходи змушені сприяти зменшенню числа емігруючого населення і повернути, насамперед, наших молодих українських спеціалістів і досвідчених фахівців різноманітних сфер діяльності, котрі набули досвіду за кордонами країни.[10]

Висновки

Трудова міграція українських громадян за кордоном, в даний час є найпопулярнішим і соціально значимим міграційним потоком, який впливає на демографічну ситуацію на ринку праці, на розвиток економіки і соціальної сфери, добробуті громадян, бідність і розшарування суспільства, стосунків у сім'ях і вихованні дітей, яке має численні психологічні, ідеологічні, культурні та інші наслідки.

Все це вимагає адекватних відповідей з соціально-економічної, зовнішньої політики та захисту прав людини. Сьогодні Україна виступає донором робочої сили за кордон. В найближчому майбутньому це може збільшити загрозу значних втрат людського капіталу, знижує ступінь конкурентоспроможності, ставить під питання реалізацію нової моделі розвитку. Офіційних статистичних даних про обсяги зовнішньої трудової міграції є недостатньо. На одній стороні шкали іноземної трудової міграції є загроза сталому соціально-економічному розвитку України, але на іншій, забезпечується зростання благополуччя самих мігрантів і їх сімей. Мотивами трудової міграція з України виступають не тільки економічні, але і значною частиною соціальні та психологічні. Значна частина міграції є не вимушена, а свідома.

Позитивні сторони зовнішньої трудової міграції для України не є визначальними на шляху обґрунтування міграційної політики держави, яка повина схилитися до міждержавних договорів із країнами, котрі є потенційними користувачами робочої сили нашої країни. Ці договори змушені гарантувати правову та соціальну захищеність наших громадян за межами країни, окрім цього повинні передбачати планомірне, цілеспрямоване відбирання наших земляків, їхню професійну підготовку та перепідготовку на місцях, перед виїздом за межі країни, компенсацію за підготовку кадрів, яку проводить наша країна та умови проживання. Важливою функцією молодшої української дипломатії повинен виступати захист інтересів громадян України за кордоном, незважаючи на те, у якій країні вони мешкають. Потрібна реклама безпечного

та оплачуваного українського ринку праці для українців. Також варто підсумувати, що Україна є транзитною країною для нелегальних трудових мігрантів і біженців, котрі хочуть потрапити до ЄС, але частково залишаються в Україні.

Отже, гарантіями досягнення дієвості здійснення міграційної політики повина виступати узгодженість дій держави, громадських організацій мігрантів, профспілок, агенцій з працевлаштування, банківських установ України, громадянського суспільства взагалі. Ключовим показником політики регулювання трудової міграції мусить стати програма повороту і реінтеграції довготривалих мігрантів, направлена на залучення мігрантів і членів сімей до діяльності на підприємстві.

Список використаної літератури

1. Білоус, І. І. Сучасне трактування категорії "рівень життя" [Текст] / І. І. Білоус // Інноваційна економіка. – 2012. – № 11. – С. 165-170
2. Гришова, І. Ю. Оцінка міграційних потоків як фактору трансформації соціально-економічної сфери [Текст] / І. Ю. Гришова, Ю. М. Конюхов // Український журнал прикладної економіки. – 2016. – № 1. – С. 51-58. – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2199/1/10.pdf>.
3. Державна служба статистики. Звіт про міграційний рух населення. Січень 2015 р. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Лепейко, Т. І. Економіка праці [Текст] : навч. посіб. / Т. І. Лепейко, Т. С. Шапошнікова, О. В. Толстікова. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 232 с. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2014/літе/економіка праці лепейко 2006.pdf>
5. Малиновська, О. А. Трудова міграція : соціальні наслідки та шляхи реагування [Текст] : аналіт. доп. / О. А. Малиновська. – К. : НІСД, 2011. – 40 с. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2012/літт/трудова міграція соц наслідки малиновська 2011.pdf>.
6. Малютін І.А. Трудова міграція з України: тенденції розвитку / І.А. Малютін // Зовнішня торгівля: право та економіка. - 2013. - №2 (37). - С.97
7. Машинка Ю.В. Територіальна організація регулювання трудовіграйних процесів в умовах лібералізації трудових відносин // Регіональна економіка. – 2009. – №2.)
8. Миграция населения: теория, политика: Учебное пособие / [д-р экон. наук, проф. Воробьева О.Д., д-р экон. наук, проф. Топилин А.В., д-р социол. наук, Мукомель В.И. и др.] ; Под редакцией д-р экон. наук, проф., профессора О.Д. Воробьевой, д-р экон. наук, проф. А.В. Топилина – Москва: Экономическое образование, 2012. – 364 с.
9. Міграції населення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukr-tur.narod.ru/geonas/naselukr/migration/migratukr.htm>
10. Ольшевська І.П. Міжнародна міграція людських ресурсів: автореф. дис.на
11. Переведенцев В. И. Методы изучения миграции населения. М.: Наука, 1975.
12. Позняк О. Групові міграції в Україні: сучасний стан, проблеми, перспективи/ О. Позняк // Економічний часопис. – 2004. – № 2
13. Про основні засади державної міграційної політики України : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
14. Рязанцев С. В. МИРОВОЙ РЫНОК ТРУДА И МЕЖДУНАРОДНАЯ МИГРАЦИЯ / С. В. Рязанцев, М. Ф. Ткаченко. – Москва: ЗАО "Издательство "Экономика", 2010. – 303 с.

15. Рынок труда (практическая макроэкономика труда) [Текст] : учебник / Ю. Г. Огедов, Г. Г. Руденко, Н. К. Лунева. – М. : Альфа - Пресс, 2007. – 900 с
16. Рощина, Н. В. Особливості міграційних процесів у сучасних економічних умовах [Текст] / Н. В. Рощина, Л. С. Борданова // Економіка та держава. – 2017. – № 1. – С. 32-36.
17. Рябекак, О. Г. Оцінка рівня та якості життя населення України [Текст] / О. Г. Рябекак // Економіка та держава. – 2014. – № 11. – С. 46-48.

